
ALBERTO ONAINDIA, GUDALDIKO BAKE-GIZONA (Donibane Loitzun'en, 1989-7-18'an)

Jaun Andreok:

Urtea da gure D. Alberto, Aitaren etxera joan zala eta aiztu-eziña dogu bere gomutapena. Maitasunaz eta esker onaz gogoratzen dogu gaur bere irudi maitagarria.

Bere bizitzako jakingarriak labur-labur agertzeko esan dauste eta benetan pozgarria da nitzat egun onetan zeregin au betetea, D. Alberto'ren eleiz-jokabideak, erri-lanak eta euskal-zaletasuna gogoratzea.

* * *

GERTAKUNTZA-ALDIA

Guztiok dakigu, eta ez da zertan baieztatu, gure D. Alberto buru argiko gizona zala. Eta ori jaiotzatik artu eban emaitza izan eban, baiña argitasuna doan artua izan arren, jakituria ez da berezkoa, atxurru ta sakondu egin bear izaten da bizitza; buru-argiak jaio egiten dira, baiña jakitunak egin.

Markiña'n jaio zan D. Alberto eta antxe egin ebazan lenengo ikasketak. Gero Gazteiz'ko Abadegai-etxean bigarren maillako ikasketak. Ikaste-lan au Erroma'n amaitu eban Filosofi ta Teoloji-arloko doktoradutza lortu ebanean.

* * *

IRAKASLE TA KANONIGU

Erroma'tik biurtu zanean, Abade-gai-etxean irakasle izendatu eben. Berak esaten euskun zein zan beretzat ardurarik aundiena: Abade-ikasleak gizabidez eta biotz onez artzea. Samintasunaz gogoratzen eban irakasle batzuk erabilten eben jokabide gogorra, eta aurpegira bota be egiten eutsen geroago, orain ospetsu diran irakasle batzui. Berak biotz ona agertzen eutsen gazte gogotsu arei, biotz ona agertu eta adorea emon.

Urte batzuk geroago Valladolid'eko Kanonigu izateko norgeiagora aurkeztu zan eta kanonigutza ori lortu be bai. Egia esan, gaiñera etorri jakozan lan aundiak ez eutsoen asti aundirik itzi koruan abesten ekiteko; orregaitik eta beste zio illunago batzukaitik, kanonigutza ori kendu egin nai izan eutsoen baiña epai zuzenak barriri eskuratu eutson.

*

LENENGO APOSTOLU-LANAK

Beti izan da eleiz-gizonen eta laikoen zeregin aundi ta astuna Barri Onaren eskariak erri-bizitzarra sartzea. Au laikoen zeregiña da batez be, baiña abadeen zeregiña da orretarako laikoak gertatzea. Onetan egin ebazan D. Alberto'k bere lenengo lanak: Kristiñauak sindikatoetarako gertatzen, batez be orduan oraindiño naikoa barria zan ELA'rako. Orretarako egiten ebazan erririk erri batzarrak eta berbaldiak. Amets pozgarri bat lez gogoratzen eban D. Alberto'k bere gaztetako lan au.

Eta eleiz-giro batzutan olako lana ontzat artzen ez zan aldietan, beste bide batetik jokutzen eban elburu bardiña lortzeko: Katoliku-Ekintzaren bidea. Eta orretan be lan aundia egin eban, frutu onak be lortu ziran, baiña zori txarrez Katoliku-Ekintzaren Apostolutza-jokabideak be euren aldi txarrak izan ebazan eta gaur-egun oso makal aurkitzen dira. Dana dala, orixe da bidea eta D. Alberto'k lenengotatik agertu eban bide orren garrantzia. Batikano'ko II Eleiz-Batzar Nagusiak orretan, beste arlo askotan lez, ontzat artu dau bere jokabidea.

* * *

ERRIA ETA BAKEA

Arlo zabalagoak eta gaitxagoak zabaltzen ziran egunerik egunera D. Alberto'ren aurrean. Giza-eskubideak ziran arlo zabal ori, eta giza-eskubideen artean, erri-eskubideak.

Zapalduta agertzen ziran gizonak onartu-bearra izan eban sarritan, erbesteratuai bere ostatua emon-bearra be bai. Euskal-arazoak geroago ta biziago agertu ziran bere bizitzan.

ZER

Orduko Jaurlaritzak bere laguntza eskatu eban, bere aolkulari edo onulari-lana, eta lan ori oparo eskiñi eban, bai lenengo lendakari izan zan Agirre'tar Jose Antonio'k eskatu eutsanean eta bai beste erri-gizon asko beragana aurreratu ziranean. Aolkularia baiño geiago adiskidea zan.

Batikano'gazko artu-emonak argitzen alegindu zan eta Gazteiz'ko Gotzain izan zan Mateo Muxika'ri laguntza berezia emon eutson. Lotsagarria izan zan, askatasun aundi barik egia esan, Gasteiz'ko Gotzaiñak eta Iruñakoak, Martzelino Olaetxea zan au, izenpetu eben Artzain-Agiria, zapaltzaileen aldekoa, eta ori ta guzti be erbesteratua izan zan D. Mateo. Baiña gure D. Alberto'k argi ikusten eban agiri aren okerkeria eta bein eta bariro eskatzen eutson Mateo Gotzain jaunari oker ori zuzendu egin bear ebala. Ez zan erreza izan ori lortzea, baiña azkenenean agertu zan "Imperativos de mi conciencia" agiria, gure gaztaroen poz aundiaz irakurri genduan agiri ederra.

Euskalerrian guda-zaratak entzun ziranean, bake-gizon lez agertu zan D. Alberto eta alegin guztia egin eban bakea lortzen eta lortu ezin izan zanean, bakearen ondoren garratzak gozotzen. Jokabide onen adibide lez, Euskalerriak bere lurralde osoa galdu ebanean izandako Santoña'ko Itzarmena gogoratu geinke. Orretan zalantza aundiak izaten ebazan berak eta itzarmenik izan ete zan be iñoz galdetzen eban.

Kondaira-zaleak euren lan zorrotza ta zeatza eginda, billatuko dabez zalantza barik, D. Alberto'k egin ebazan bakearen aldeko alegiñak eta bakea eziña biurtu zanean berak artutako jokabide zuzenak.

IZLARITZA

Antxiña Erroma'tarrak esaten ebena jazo zan emen be: Vae victis! Zoritxarrekoak guda-galtzailleak!

Zer egingo ete eban gure D. Alberto'k gudaren ondoren sortzen diran eta irabazleai dagokiezan eritxi okerrak aztertzeke ta zuzentzeke edo zapalduta geratu ziran euskaldunai adorea ta poza emoteko?

Bide egoki ta eder bat aurkeztu jakon, irratiaren bidez bere abotsa zabaltzeko erea eta abots ori giza-eskubideen, erri-eskubideen eta ebanjelioko bidearen abotsa zan. Gogoan daukaguz oraindiño London eta Paris'etik berak egiten ebazan berbaldi ederrak eta gogo-emoilleak eta. orduan entzuteko erarik izan ez ebenak, gaur liburu egokietan irakurri leikeez: "James Masterton" eta "Padre Olaso" ospetsu biurtu ziran aldi aretan eta millak ziran asteroko entzuleak.

Baiña irabazleak minduta geratzen ziran itzaldi orreik entzunaz eta abagune egokia izan ebanean, laster alboratu eben gure izlaria, diñoenez Argelia'ren askatasun-arazoan autarkia emotearen ordez.

D. Alberto'k asko maite eban irrati itz egiteagaz lortzen eban ondorena, zapalduak adoretzea, zuzentasuna okerbidearen lekuan ezartea; eta Unesco'n idazkari-lana egitearen edo irrati-bidez itz egitearen artean aukerapena egin bear izan ebanean, bigarren au aukeratu eban, berbearen argitasuna zabaltzea.

ERRIETAKO BERBALDIK

Orainsuago, bere urteak aurrera joiatzela, oraindiño D. Alberto pozik etorten zan erri txikietara bere berbaldiak egiten. Gauza asko eukazan esateko eta bere poza zan esan bear zana esatea. Sakontasuna, jakingarrien ugaritasuna eta bizi izandako egoeren gomutakia berbako agertzen ebazan D. Alberto'k.

Izan be, gudaldi ta guda-osteko jakingarri asko eta bizi-biziak edesten ebazan eta pozik entzuten jakon. Gogoan daukat arako Aita Larrakoetxea (Benito)'ri Zeanuri'n egindako omenaldian izan eban itzaldia, erbesteratuak izan ziran umeak gogoan zirala.

EZ ZAITUGU AIZTUKO

Eta nire ekiñaldi labur au amaitzera noa. Epe labur onen barruan ainbat gauza agertzen alegindu naz, egia esan jakingarri zeatzak agertu barik baiña ori bai, gizonaren jokabidea, izan ebazan jazarpenak eta beti erakutsi eban biotz ona argi agertzen dirala.

Euskalerriak esker ona zor dautso D. Alberto'ri eta euskaldunak ondo aziak garan ezkerok, agertuko jako esker on ori. Abade euskaldunak eta eleiztar guztiak be argi ikusten dogu bere jokabide zuzena eta eredu lez artzen dogu Erriaren alde lan egiteko.

Besterik ez, Jaun-andreok, D. Alberto lako gizonak ugari izan dagiguzala gure erri jazartu ta zapaldu onetan, iñoz ez lako bizi-naia dauan gure erri onetan.

OLAZAR'tar MARTIN